

TÁNC – ISKOLA
A TÁNCTANÍTÁS LEHETŐSÉGEI A MAGYAR TESTNEVELÉS ÓRÁKON

Szerző:

Láng Éva
Eszterházy Károly Egyetem (Magyarország)

A szerző e-mail címe:
lang2.eva@uni-eszterhazy.hu

Lektorok:

Prof. Dr. Bognár József (PhD.)
Eszterházy Károly Egyetem (Magyarország)

Fügedi Balázs (PhD.)
Eszterházy Károly Egyetem (Magyarország)

Láng É. (2020). Tánc – Iskola. A tánctanítás lehetőségei a magyar testnevelés órákon. *Különleges Bánásmód*, 6. (2). 95-104. DOI [10.18458/KB.2020.2.95](https://doi.org/10.18458/KB.2020.2.95)

Absztrakt

A mindennapos testnevelés lehetőséget biztosít arra, hogy a tanórákon a zenés-táncos mozgásformák valamely stílusa megjelenjen tananyagként. A testnevelés már nemcsak egy tantárgyat reprezentál, hozzájárul a testi-lelki egyensúly fenntartásához, az egészséges életmód kialakításához. A táncos testnevelésnek nem célja a művészi produktum létrehozása, de a kiválasztás során az arra fogékonyak kiválasztódhatnak az alapfokú művészeti iskolák tánctagozatának számára.

Kulcsszavak: Mindennapos testnevelés, tánc, nemzeti alap tanterv, OxIPO modell, személyiségfejlesztés

Diszciplína: Sportpedagógia

Abstract

DANCE - SCHOOL

OPPORTUNITIES FOR DANCE TEACHING IN HUNGARIAN P.E. CLASSES

Daily P.E makes it possible for some styles of dance moves to appear as a subject. P.E is not only represented as a subject, it also helps to keep a physical and mental balance for creating a healthy lifestyle. The aim of dance P.E. is not to create an artistic product, but those who are receptive can be separated to dance courses of basic level Art School.

Keywords: daily physical education, dance, national basic curriculum, OxIPO model, personality development

Disciplines: sport and exercise pedagogy

A különböző táncos mozgásformák testmozgás szempontjából jelentős fejlesztő hatással bírnak a szervezetünkre, hozzátartoznak az egészséges életmódról kialakított képünkhöz, rekreálódunk általa. Ezért is nagyon örvendetes tény, hogy a művészetek mellett a testnevelés is felfedezte magának a táncot, és egyre erőteljesebben jelenik meg a mindennapos testnevelés keretében is. A legtöbb tanulmány (Demarcsek, Mező és Mizerák, 2012) művészeti oldalról közelíti meg ezt a műfajt, és az alapfokú művészetoktatás ad alapot a kutatásához.

A mindennapos testnevelés bevezetésével az egészségnevelés és fittség kérdéskörei mellett (Bognár, 2019; Szakály és mtsai, 2018) egyre sürgetőbbé válik a zenés- táncos mozgásformák beépítése a közoktatásba is. A mindennapos testnevelés adta lehetőségek minél eredményesebb kihasználása érdekében leginkább az alkalmazható módszerekkel, a tartalommal, a testnevelők tudásával, szemléletével és az attitűdökkel kapcsolatban merülnek fel még megoldásra váró feladatok, empirikus kutatások (Bognár, 2009; Fügedi és mtsai, 2016). A testnevelésbe iktatott tánckezdményezés nem újkeletű sem Magyarországon, sem az EU-ban.

A skandináv testnevelési tantervek tananyagaiban már eddig is jelentős szerepet játszanak az elemi mozgások (futás, mászás, dobás, tolás és húzás stb.), a labdajátékok, az atlétika és a torna mellett a tánc is, messzebbre tekintve Ausztráliában a tananyag-kiválasztásban preferált területek a motoros képességfejlesztés, a sportjátékok (labdajátékok), a *tánc*, a fitneszképzés, a torna, az atlétika és a vízi sportok (Lynch, 2014). Egyes európai országokban a testnevelési tananyag fejlesztés során már odáig jutottak, hogy megkezdték a táncos alapformák számítógépes rögzítését (Hamar, 2007). A magyarországi testnevelés keretében zajló táncoktatás mint tananyag, még gyerekcipőben jár.

Célként jelenik meg viszont a közoktatásban az érzelmi nevelés, egészségfejlesztés és egészségtudatos magatartásformák megalapozása (Szakály és

mtsai, 2019), melyhez a táncos testnevelés is jelentős mértékben hozzájárulhat, akár az élethosszig tartó sportolás egyik műfajaként is.

Tánc-iskola azaz...

Tánc az általános iskolákban

A testnevelés ma már nemcsak egy tantárgyat reprezentál, hanem szerepet vállal a testi és lelki egészség egyensúlyának megteremtésében, az egészséges életmódra nevelésben, a káros szenvedélyek elleni harcban (Bognár, 2009; Huszár és Bognár, 2006), a helyes higiénés és szexuális szokások kialakításában, sőt a rekreáció és a rehabilitáció területén is. (Hamar, 2007). Magyarországon a tánc –néhány udvari táncmestertől eltekintve – sokáig nem izgatta az iskola világát. Nem volt „ideológiai” tétje az iskolákban évtizedekig. Hosszú még az út a táncos mozgásanyagának az iskolába vonulásáig (Trencsényi 2010). Ortutay Gyula, Szentpál Olga és Ortutay Zsuzsa nagy szerepet játszott abban, hogy táncnevelési szak jöjjön létre a Testnevelési Főiskolán 1947-ben, melynek deklarált célja az általános iskolai testnevelés bővítése. A külső körülmények és a főiskolai belső viszonyok folyamatosan változtak, így végül a szak tanulmányi, és szervezeti szabályainak lerakása elmaradt. A táncnevelési szakra felvett hallgatók vagy abbahagyták tanulmányaikat, vagy szakot váltottak, és testnevelő tanárként szereztek diplomát. (Bolvári-Takács 2011). Táncos kultúránk működő bázisát a táncoktatási rendszerünk képezi. Táncitanítás elsősorban a művészetoktatás keretében, másodsorban a közművelődés keretében történik Magyarországon. A rendszerváltozás után a kilencvenes évek közepén a NAT emelte be a közoktatásba a tánc műfaját, mint elsajátítandó kötelező műveltségi területet. A művészeteken belül ekkor a tánc-és dráma részterületeként jelenik meg. A tanterv adott, a végrehajtás feltételei bizonytalanok. Szakképzettség híján kezdetben tömegesen jelentek meg a felsőoktatásban főként

magyar, ének és testnevelő tanárok. A pedagógusok többsége táncos előképzettség nélkül kezdett bele a tánc- és dráma szak tanulmányaiba. Később úgy szerettek volna táncokat oktatni, hogy még ők maguk sem sajátították el készségi szinten azokat. Így jobb esetben el sem kezdték oktatni a tanult mozgásformákat, vagy tovább képezték magukat (Láng, 2019). A táncokat, mint elsajátítandó műveltség-tartalmat kiemelik a NAT 4-ben is, ekkortól válik elérhetővé a tánc és dráma mellett akár a mindennapos testnevelésen belül, a testnevelés óra keretében is. Törvényi szabályozókban a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Nkt) 27. § (11) bekezdésében jelenik meg a mindennapos testnevelés szabályozása, ami alapján a tánc megvalósítható:

- a, tánc műveltségterületi oktatással
- b, tánc szakkörrel
- c, pl: táncgyeületben versenyzőként
- d, amatőr táncsoportban, táncgyeület foglalkozásain részt vevő diákként.

A Nat elsősorban alsóban a néptáncot, felsőbb évfolyamokon a társastáncot javasolja, mint elsajátítandó műveltség tartalmat. Testnevelő tanárképzésben ezért szükségessé válik a módszertani ismeretekkel átszőtt alapszintű táncudás elsajátítása, hogy a leendő testnevelő tanár az iskolai foglalkozásokon is képes legyen oktatni azt. A közoktatás szintjén nem a színpadi produktum elérése a legfontosabb cél, az maradjon meg a művészeti iskolák számára.

OxIPO modell alkalmazása testnevelés órán a tehetség kiválasztásában

A gyakorlati oktatás során állandó jelleggel felmerülő kérdések: Mit tanítsunk? Hogyan tanítsunk? A tanítási anyag átadás módszere tanárra jellemző, komplex módon jelenik meg az iskolákban. A tanár állítja össze a mozgásanyagot

tanulmányai során elsajátított technikák, módszerek, tanítási tapasztalatai alapján, majd ellenőrzi a tanulás szintjét (Fügedi és mtsai, 2005, 2006).

Az órán elsajátított mozdulatokkal mi történik egy-egy tanóra végeztével? A tanulási folyamat tovább zajlik a diák testében, élményében. A test emlekszik, tanul fejlődik (Gál, 2017). Ez a fejlődés egyéneként eltérő lehet. A tehetségesebb tanulók kiválasztása során szükségünk van a tanulók megismeréséhez, melyhez a táncdiagnosztika kiváló eszköz. A tánc a mozgást a művészetek oldaláról ismerteti meg a tanulókkal, kiegészítve a testnevelés órákon történő mozgásfejlesztéssel. Ennek ellenére a testnevelési tanórán nem művészeti nevelés folyik, hanem a táncos tananyag elsajátítása során művészettel való nevelés, melynek célja a személyiségfejlesztés a testnevelési célokon felül (koordináció erő-és állóképesség, kinezetikus érzékelés fejlesztése, stb.). Diagnosztikus célunk, hogy információt kapjunk a kognitív és non kognitív személyiségváltozókrol. (Demarcsek 2012; Demarcsek, Mező és Mizerák, 2012).

A testnevelési tanórán megismerhetjük a tanulóinkat a művészeti tevékenységeiken keresztül, melynek eszközeként alkalmazhatjuk az OxIPO modellt (Mező és Mező 2019):

$$\text{Táncos teljesítmény} = \text{Organizáció} * (\text{Input} + \text{Process} + \text{Output})$$

Mivel szorzatban állnak egymással az összetevők, ha valamelyik tényező értéke 0, akkor a táncos teljesítmény nem valósulhat meg.

A komponensekről néhány szóban (Mező és Mező, 2011, 2019 alapján)

Táncos teljesítmény: az input, process és output által megvalósuló eredmények.

- *Organizáció:* biztosítja a teljesítmények input, process, output fázisához szükséges környezeti feltételeket.
- *Input:* azok a tényezők, amelyek feldolgozása során a végtermékek tekintet outputok előállnak
- *Process:* Az input, az információk feldolgozása
- *Output:* Az inputok feldolgozása révén létrejövő alkotás: táncolás (1. táblázat)

Egy jól képzett pedagógus a tánc tanítása során fejleszti a ritmusérzékét, térérzékelést, testtartást, mozgáskoordinációt. Segíti a tanulót abban, hogy önmagát helyesen érzékelje, el tudja magát helyezni térben és időben, a társaihoz viszonyítva. Hozzájárul az egészség megőrzéséhez, fejleszti a társas kapcsolatok iránti érzékét. Képesé válik az együttműködésre, alkalmazkodásra, a viszonya a másik nemhez, személyekhez elfogadóbbá válik. Kárt tud okozni a tanár felkészületlensége, aki nem tudja letanítani az ellenkező nem lépéseit, nem tudja az elképzelt koreográfia mozdulatait elmagyarázni, bemutatni mellyel értetlenséget, káoszt szül az tanórán. Fontos, hogy a pedagógus csak olyan mozgásanyagot tanítson, amelyben jártas!

Táncoktatás az egri általános iskolákban

Egerben az általános iskolai tanárképzés 1948-ra nyúlik vissza. 2016-tól a főiskola egyetemmé alakult át, jelenleg a leendő testnevelők, kötelező tantárgyként több féléven keresztül ismerkednek a zenés-táncos mozgásformákkal, azon belül is a testnevelés óra keretében sikerrel oktatható táncok és aerobik irányzatok alaplépéseivel, módszertanával. A több mint 70 év alatt több ezer testnevelő szerzett diplomát (Szalay, 2008).

Sokan közülük Egerben maradvá szereztek állást az általános iskolákban. 2012-től felmenő rendszerben mára már minden évfolyamon a mindennapos testnevelés struktúrájában oktatnak.

Az egyetemen tanult zenés-táncos mozgásformákat, ha nem is heti szinten, alkalmanként alkalmazhatják a tanórákon. A mindennapos testnevelést az iskolák saját profiljuknak, felszereltségüknek megfelelően szervezik meg. Több iskola rendelkezik tükrös tanteremmel is, ami megfelelő a tánc oktatásához is.

Célok

Az iskoláknak a pedagógiai programjukban ki kell fejteniük a törvény adta lehetőségeken belül hogyan, milyen formában valósítják meg a mindennapos testmozgást.

1. táblázat: példák az O×IPO komponenseire (Forrás: Mező és Mező, 2011, 2019 alapján a szerző):

Organizáció	Input	Process	Output
Megfelelő terem Megfelelő burkolat Zenelejátszó, kihangosítás Táncra alkalmas öltözék Tanár felkészültsége	Táncos tananyag pld: keringő; divattánc: salsa néptánc: dunántúli úgrós Legtöbbször reproduk-tív módon a tanár mozdulatainak utánzása	Az információ emocionális és kognitív feldolgozása begyakorlás útján történik	Tanult táncok ké-szség szinten való tán-colása zenére partner-rel, vagy partner nélkül

A kutatás célja annak bemutatása, hogy az egri általános iskolákban milyen szerepet tulajdonítanak a táncoknak, mely táncstílus oktatása a legjellemzőbb az egyes iskolában.

Hipotézisek

1. Feltevésünk szerint a legtöbb egri általános iskola felismerte a táncban rejlő fejlesztési lehetőségeket, ezért szerepel a pedagógiai programjában a tánc valamilyen formában.
2. Alsó tagozatban a legtöbb iskola a néptáncot preferálja.
3. A probanduszok válasza alátámasztják a pedagógiai programban megvalósuló feladatokat.

Módszerek

Vizsgálatunk a táncos mozgástanulás kérdéseire az Egerben működő általános iskolákra terjed ki. Mintaválasztásunk egy olyan város iskoláira esett, ahol felsőoktatásban a testnevelő tanárképzés jelentős szerepet tölt be. Így Eger területén, az adatfelvétel során a telephelyeket különálló intézményként vizsgálva, összesen 15 egri általános iskolára terjedt ki kutatásunk. Elemezzük az egri iskolák különböző dokumentumait annak érdekében, hogy képet kapjunk arról, hogy a testnevelésen belül az intézményekben mennyire hangsúlyosan jelenik meg a táncoktatás. Majd véletlenszerűen kiválasztott 3 iskola 3 testnevelő tanárát kérdezzük meg a célok ismertetése és az etikai nyilatkozat aláírása után félig strukturált interjú keretében az iskolai tapasztalataikról a zenés-táncos mozgásformákkal kapcsolatban. A mintavétel az interjú során nem reprezentatív, az eredmények csak az adott interjúalanyok a kérdéshez való hozzáállását tükrözi, válaszaikat nem lehet általánosítani.

Eredmények

A jelenlegi előtanulmányban az egri általános iskolák pedagógiai programjai kerültek összehasonlításra a mindennapos testnevelés megvalósulása

tekintetében (2.táblázat). A vizsgálat kiterjedt arra, hogy az iskolák milyen testmozgásos lehetőséget biztosítanak a tanulóinak a hagyományos mozgásanyagokon felül, és a tánc milyen helyet foglal el a többi sportolási lehetőséghez viszonyítva.

A pedagógiai programok átnézése során azt tapasztaltuk, az általános iskolai dokumentumokban a mindennapos testnevelés külön alpontként hangsúlyosan jelenik meg, és a törvényi szabályozásnak megfelelően sorolja fel a vonatkozó jogszabályban foglaltakat, de a legtöbb iskola nem emelte be a helyi tantervbe a táncos mozgásanyagot.

Táncos testnevelésórák az elemzés szerinti előfordulása

1) Egerben, a helyi tanmenetben egy intézmény két tagiskolájában tanulnak néptáncot a mindennapos testnevelés keretében a diákok, egy iskola esetében 1-8 évfolyamon ugyancsak néptáncot. A lehetőségek közül a 4+1-es modellt választották. Ugyan ezeknek az iskoláknak az egészség programjuk is tartalmazza a tánc egészségmegőrző szerepének fontosságát. Ezen kívül egy iskola említi meg a táncot mint a mozgáson belül fontos testmozgást: „Szabadidős tevékenység része legyen az illető, táncművelés gyakorlása. Ilyen ismeretek elsajátítása segíti a tanulóinkat a későbbi életútjuk során a beilleszkedésben, munkahelyi, közösségi kapcsolatok megszilárdításában.” (Balassi Iskola Pedagógiai Program).

Az egészségfejlesztő testmozgás megvalósítása testnevelés órán: keringési-, légzőszervi-rendszer megfelelő terhelése, gimnasztika, helyes testtartás kialakítása, légzőtorna, fitness mérés, a motorikus képességek mérés, izomerősítések, *tánc, dráma, játék* Ezek nemcsak testnevelésórán végzett tevékenységek, hanem az iskola tanítási óráin, tanítási órán kívül szervezett kötelező programjaink, a szabadidős tevékenységben, edzéseken, stb. is megvalósulnak (Egri Pásztoryölgyi Általános Iskola és Gimnázium).

A mindennapos testmozgás biztosítása. Rendszeres testedzés a tanórákon kívül: délutáni foglalkozások keretében atlétika, kosárlabda, *tánc*, korcsolyázás, lovaglás, úszás lehetőségének kihasználása. (Egri Szalparti EGYMI és Kollégium, Net1)

2) Ide sorolható az a 2 tagintézmény is, amelyek megjegyzi, hogy náluk 2 óra testnevelés kiváltható táncművészeti ágban, ha az alapfokú művészetoktatási intézményükben néptánc vagy modern-tánc szakra beiratkozik. Évfolyamokat nem jelenít meg, a leírás alapján valószínűsíthető, hogy akár első évfolyamtól kezdve is. (Alapfokú művészeti oktatásban testnevelő diplomával nem oktatható a tánc, ha nem rendelkezik mellette a pedagógus felsőfokú táncművészi diplomával). Ebben az iskolában a 3+2-es modell működik, ahol a 2 testnevelés óra a tanuló érdeklődésének megfelelően választható a délutáni időszámban néptánc, modern-tánc. Így az adott évfolyamokon nem mindenki tanul táncolni.

3) Egy intézménynél megfogalmazódott, hogy a testnevelés órákon a jövőben új sportágak bevezetését tűzik ki céljukként, köztük kiemelésre került tánckoreográfiák készítése.

4) Egy iskola nem említi meg az orkesztikán kívül konkrét táncokat, és időkeretet, de táncos mozgásformákat rendszeresen alkalmaznak a tanórákon, így a testnevelés óra keretében is alkalmazzák, mint a fejlesztés egyik eszközét.

5) Két tagiskola a testnevelésen belül nem, de szakköri foglalkozásban, heti 1 órában biztosítja választhatóként a néptáncot. 5. osztályban viszont tanórai keretek között a tánc és dráma órákon tanulhatnak táncot a diákok, itt a táncstílus nincs feltüntetve.

6) Ezen kívül még 1 tagiskolában szakköri foglalkozásként, napközis foglalkozás keretében, vagy tehetséggondozó foglalkozások során választhatják a táncot.

7) A többi általános iskola egyáltalán nem említi meg a táncot, 5. osztályban a tánc és dráma helyett is hon és népművelést tanulnak a diákok (lásd: 2. táblázat). A dokumentumelemzés elvégzése után véletlenszerűen 3 iskolatípus 3 testnevelője lett felkeresve.

2. táblázat: Táncok megjelenési formái (Forrás: szerző)

Sz.	Táncoktatás formái	Intézmények száma	Táncstílusok
1	4+1modell	2 tagintézmény:1-8 évf. 1 intézmény: 1-4 évf.	Néptánc- táncos végzettségű szakember
2	3+2 modell	2 tagintézmény: 1-8 évf	Néptánc, modern-tánc- Művészeti iskola oktatói
3	tervezi	1 intézmény	Bármilyen koreográfia- akár a testnevelő tanárok is
4	megjelenik több területen	1intézmény	orkesztika, egyéb- az iskola ok- tatói
5	szakkör	2 intézmény	Néptánc
6	napközi/ tehetséggondozás	1 intézmény	Néptánc
7	nem említi	5 intézmény	-

Az első iskolában a 3+2-es modellben tanulhatnak táncolni, de csak mint választható lehetőség. A másik iskola pedagógiai programja egyáltalán nem említi a táncot, a harmadik iskola feltételes módon megjegyzi, hogy a jövőben nyitottak lennének új mozgásformák beépítésére a testnevelés órákon. A probanduszok közös jellemzője, hogy alsóban tanítanak testnevelést, ketten végzettségük alapján felsőbb évfolyamokon is.

A főbb kérdéskörök a saját testnevelés óráira, az iskola álláspontjára és gyakorlatára vonatkoztak. Mivel a választás úgy alakult, hogy a megkérdezettek használják a zenés mozgásformákat, kitértünk az ezzel kapcsolatos tapasztalatokra, és véleményükre, hogy szükséges lenne-e testnevelésórára, tanárképzésbe bevinni a táncot.

Az eredmények alapján mindhárom testnevelő alkalmazza a zenét a testnevelés óráikon, az egyik alany férfi tanár, ő nem tanult táncolni, így csak a futás közbeni feladatokhoz és a zenés gimnasztikához viszi be a zenét az óráira. A másik kettő tanítónő, önképzéssel tanult táncolni, táncoktatói végzettségük azonban nincs. Ők is alkalmazzák a futás közbeni feladatoknál, a tornás blokkoknál a zenét. A testnevelésóráikon megjelenik a moderntánc, társastánc, és a zumba a tanulók képességeihez igazítva. Nagyon jó tapasztalataik vannak a táncos testneveléssel kapcsolatban, a gyerekek nagyon szeretik, a tanórák színesebbé válnak általa, a tanulók motiváltabbak, és nagyobb erőbedobással végzik a gyakorlatokat. Arra a kérdésre, hogy a testnevelő tanuljon táncmódszertant, és oktasson táncot, változó hozzáállás volt tapasztalható.

Mindháromuk szerint fontos a tánc ritmusérzék-fejlesztő és személyiségfejlesztő szerepe, ennek ellenére a következő válaszok születtek:

„(...) alsóban kötelezően kellene oktatni néptáncot, mert a ritmusérzék fejlesztése mellett jelentős szerepe van a helyes testtartás kialakításában, a vázizomzat megerősítésében. Tanárképzésben szükséges lenne néptánc alapjainak

elsajátítása, más táncstílus csak választható legyen.”(1.testnevelő)

„(...) a leendő testnevelőknek is meg kellene tanulni táncolni, mert a mai gyerekeket el lehet bűvölni a zenével, és változatosabbá teszi a testnevelés órákat. Mindig feldobja a tanulókat, ha nem hagyományos testnevelés órájuk van, jó lenne kötelezően beépíteni a testnevelésbe a ritmusérzék fejlesztése és a közösségfejlesztő hatásai miatt is.”(2.testnevelő)

„Nem lenne jó, ha az iskolában kötelező lenne a tánc, mert a pedagógusok többsége idős, túlterhelt, fiatalok meg alig jönnek a pályára. A tánc legyen fakultatív, és a tanár a hozzá leginkább közelálló táncstílust tanítsa.”(3.testnevelő)

Legnagyobb egyetértés részükről a testnevelő tanár kollegáikkal kapcsolatban, hogy a legtöbb pályán lévő pedagógusnak nincs affinitása a táncokhoz, és nem is használják a zenét az óráikon, legalább is ők nem tudnak róla, a saját iskolájukban kizárólag ők azok, akik használják azt óráik változatosabbá tételéhez.

Az interjúk alapján megállapítható, hogy a zenés-táncos mozgásformák a testnevelés órát színesebbé, élménydússá teszik, a gyerekek szeretik. Akkor is, ha kifejezetten táncolni tanulnak, akkor is, ha a feladatok aláfestéséhez szolgál. Kiemelik a mindennapokhoz is szükséges ritmusérzék fejlesztését, a testre gyakorolt jótékony hatását, szociális készség fejlődését.

A vizsgálati eredményekből kiderül, hogy az általános iskolák harmada fedezte fel a mindennapos testnevelésben rejlő lehetőségek közül a táncot főként az alsótagozatokban, néptánc formájában. Az elemzés során kiderült, hogy a 4+1-es modellben ezt az egy órát a táncos végzettségű pedagógus oktatja. A 3+2-es modellnél az alapfokú művészeti iskola látja el a táncoktatást. Ebben az esetben nem minden diák tanul táncolni, viszont magasabb szintű táncudásra tesznek szert a tanév során, és részt vesznek tehetség kiválasztó programban is. Ugyancsak az iskolák harmadában érdeklődés alapján jutnak néptáncos képzéshez a

szakköri formát választó tanulók az egyes iskolákban. A tánc-és dráma órák viszonylatában nem lehetett megállapítani az oktatott táncstílust, sem azt, hogy a táncos vagy drámás elemek kerülnek túlsúlyban az adott évfolyamokon. Az iskolák harmadában nem említik meg a táncot sem a pedagógiai programjukban, sem az egészségprogramjukban (2. táblázat).

A vizsgálat eredményeként az 1. hipotézis: „A legtöbb egri általános iskola felismerte a táncban rejlő fejlesztési lehetőségeket, ezért szerepel a pedagógiai programjában a tánc valamilyen formában” teljesül, mivel az egri iskolák 66%-ban elérhető valamely táncstílus, bár nem minden tanuló találkozik a táncsal általános iskolás éve alatt.

A 2. hipotézis: „Alsó tagozatban a legtöbb iskola a néptáncot preferálja” ugyancsak igazolódott, de nemcsak az alsó tagozatokon, hanem a felsős évfolyamokon is. Egy iskolánál jelenik meg a moderntánc, az ajánlott társastánc oktatása egyik iskolában sem valósul meg.

A 3. hipotézis miszerint „A probanduszok választási alátámasztják a pedagógiai programban megvalósuló feladatokat” nem igazolódott. Attól, hogy a pedagógiai program nem említi, a testnevelő, ha tanult és szeret táncolni, a tudását továbbadja a tanulóknak, beépíti a hagyományos mozgásformák közé változatosabbá téve óráit. Ha nincs is konkrét tánc, zenés gimnasztika, zenével való motiválás megjelenik a megkérdezett tanároknál.

Konklúziók

A mindennapos testnevelés Egerben még nem fedezte fel a táncban rejlő fejlesztési módokat, bár a legtöbb iskola, ha nem is a testnevelésen belül, de délutáni foglalkozásokon keresztül érdeklődés esetén biztosítja a tánc, azon belül is a néptánc tanulásának lehetőségét. A NAT alsós diákok körében a néptáncot, felsőben a társastáncot javasolja. Az a tény, hogy a legtöbb iskolában a testnevelés órán nem valósul meg blokkosítva, 4+1-es, 3+2-es

modellben a tánc, azt is valószínűsítheti, hogy a testnevelő tanárképzésben az elmúlt években tanárok még nem kaptak olyan képzést, hogy képesnek érezzék magukat alapszintű zenés-táncos mozgásformák oktatására. Ezen kívül nincs táncos végzettségű tanár az iskolákban, és az iskola külsős óraadóként nem alkalmaz képzett táncoktatókat erre a feladatra. A jelenlegi vizsgálat nem terjedt ki a testnevelők által írt helyi tanmenetekre, ennek ellenére valószínűsíthető, hogy akad olyan testnevelő, aki használja időként a zenés-táncos mozgásformák egyik- másik műfaját.

A kutatás kielemezése segítséget nyújtott kiválasztani azon iskolákat, ahol a tánc és testnevelés témakörében longitudinális vizsgálatokat tudunk a későbbiekben végzeni. A végső cél a tapasztalatokon, a vizsgálatok által legjobban működő módszertani eszközök összegyűjtésével egy egységesen kialakított tanítás-tanulási módszertani szakdokumentáció létrehozása lesz. Az eredmények alapján a társastánc kutatását nem tudjuk megvalósítani a közel jövőben az egri általános iskolákban. A vizsgálat szerint 3 intézmény felel meg alanyként a kutatási céloknak, ahol a néptáncos foglalkozások módszertana kerül majd a fókuszba. Viszont új vizsgálandó területek is a középpontba kerültek, mint például az aktív testnevelők, a testnevelő tanárképzésben résztvevő hallgatók és az intézményvezetők tánchoz fűződő attitűd-vizsgálata, ahol az eredmények alapján kidolgozható majd egy olyan stratégia, ami meghozza a kedvet az intézményekben a testi-lelki egészség fejlesztésében rejlő lehetőségének kiaknázását a tánc segítségével a testnevelés tanórákon, és megtalálni azokat a zenés-táncos mozgásformákat, amelyek sikerrel alkalmazhatóak a foglalkozásokon. Az OxIPO modell ismerete segítséget nyújt a pedagógusoknak a tanulók megismerésében, segítségével a tehetségesebb tanulók kiválasztásra kerülhetnek, akiket tehetség-gondozásba ajánlott irányítani a táncművészet vagy a sporttánc területére.

Irodalom

- 110/2012 (VI.4) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. *Magyar Közlöny*, 2012. 66. szám, 10635-10847
2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről. *Magyar Közlöny*, 2011. 162. szám, 39622-39695
- Bognár, J. (2009): Az iskolai testnevelés célja, feladata tartalmi vonatkozásai. In: Szatmári, Zoltán (szerk.) *Sport, életmód, egészség*. Budapest, Magyarország, Akadémiai Kiadó, 662-668.
- Bognár, J. (2009): Az iskolai testnevelés célja, feladata tartalmi vonatkozásai. In: Szatmári, Zoltán (szerk.) *Sport, életmód, egészség*. Budapest, Magyarország, Akadémiai Kiadó, 662-668
- Bognár, J. (2019): A testnevelés értékorientációja. *Új Pedagógiai Szemle* 69, 3-4, 100-108.
- Bognár, J. & Kovács, T. L. (2007): Értékelés a testnevelés órán: Felső-tagozatos tanulók tapasztalatai. *Iskolakultúra: pedagógusok szakmai tudományos folyóirata* 17, 1, 88-95.
- Bolvári-Takács, G. (2011): A táncos képzés hazai intézményrendszerének kialakulása és kutatási forrásai (Fejlődéstörténeti vázlat a 19. század első harmadától a 20. század közepéig) In: Bolvári-Takács, G; Felföldi, L (szerk.) *Tradíció és megújulás kérdései a mai táncvilágban. Traditions and Innovations in Our Dance World*. Budapest, 2011. április 27-29. Budapest, Magyarország: Nemzeti Táncszínház Nonprofit Kft., 57-65.
- Demarcsek, Zs. (2012): A tánc terén tehetségesek. In: Demarcsek Zsuzsa, Mező Ferenc és Mizerák Katalin (2012): *Tánc-OK: a táncos tehetség azonosítása és gondozása*. Kocka Kör Tehetség-gondozó Kulturális Egyesület, Debrecen. 27-239.
- Demarcsek, Zs, Mező, F. & Mizerák, K.(2012): *Tánc-OK: a táncos tehetség azonosítása és gondozása*. Kocka Kör Tehetseggondozó Kulturális Egyesület, Debrecen.
- Fügedi, B., Bognár, J. Honfi, L. Munkácsi, I. Tóth, L. & Kovács, T. L. (2006): Retention of continuous exercise movement series using various teaching methods. *Journal of coimbra network* 3, 1, 35-42.
- Fügedi, B. Bognár, J. Honfi, L. & Rigler, E. (2005): Challenges and obstacles in motor learning: the role and functions of contextual factors in gymnastics and calisthenics. *Kalokagathia* 43, 3, 68-80.
- Gál, E. (2017): Táncművészet és intellektualitás-VI. Nemzetközi Tánctudományi Konferencia a Magyar Táncművészeti Egyetemen 2017. november 17-18.
- Hamar, P. & Karsai, I (2017): A testnevelés tartalmi korszerűsítésének ideája *Testnevelés, Sport, Tudomány / Physical Education, Sport, Science* 2: 1-2 Pp. 10-14. , 5 P. DOI: [10.21846/TST.2017.1-2.1](https://doi.org/10.21846/TST.2017.1-2.1)
- Hamar, P., Prihoda, G. & Karsai, I. (2018). Adalékok az iskolai testnevelés tananyag-kiválasztásához. *Iskolakultúra*, 28 (3-4), 28-38. DOI: 10.14232/iskkult.2018.3-4.28
- Hamar, P. (2007): Az iskolai testnevelés magyarországi helyzete és európai távlatai. *Magiszter: A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének Szakmai-Módszertani Folyóirata* (5) 3-4.65-72.
- Huszár, A. & Bognár, J. (2006): Fiatal felnőttek testkultúrája, avagy az iskolai testnevelés felnőttkori hatásai Magyarország és Finnország példáján. *Új Pedagógiai Szemle* 56, 6, 107-114.
- Lynch, T. (2014). Australian curriculum reform II: Health and physical education. *European Physical Education Review*, 2014. 508-524. DOI:[10.1177/1356336x14535166](https://doi.org/10.1177/1356336x14535166)
- Mező, F. & Mező, K. (2019): Az OxIPO modell- az interdiszciplináris kutatások egy lehetséges értelmezési kerete. *OxIPO- Interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2019/1, 9-21. DOI: [10.35405/OXIPO.2019.1.9](https://doi.org/10.35405/OXIPO.2019.1.9)
- Mező, F. & Mező, K. (2011): Tanulás: diagnosztika és fejlesztés az IPOO medell alapján. K+F Stúdió Kft., Debrecen.
- Pignitzkyné Lugos, I. és Lévai, P. (2014): *A tánc és a kreatív mozgás alapjai*. Testnevelés Módszertani

- Könyvek (Csányi Tamás főszerk.) Magyar Diáksport Szövetség, Budapest
- Szakály, Zs. Bognár, J. Lengvári, B. & Koller, Á. (2018): Effects of daily physical education participation on the somatic and motoric development of young students. *Hungarian Educational Research Journal (Herj)* 8, 2. 24-38.
- Szakály, Zs. Bognár, J. Lengvári, B. & Koller, Á. (2019): A mindennapos testnevelés fitességi hatásai alsó és felső tagozatos fiúknál: homok a gépezetben. *Új Pedagógiai Szemle* 69, 3-4, 56-69.
- Szalai, G. (2008): Az általános iskolai testnevelő tanárképzés története az Eszterházy Károly Főiskolán. *Acta Academiae Paedagogicae Agriensis Nova Series: Sectio Sport* 35, 91-106.
- Trencsény, L. (2010): Iskola és a tánctanítás/táncstanulás történelmi stációi. *Táncstudományi közlemények* II.évf. 2. szám 95-97.
- Internetes forrás:
Net1:Dokumentumelemzéshez felhasznált források az Oktatási Hivatal honlapjáról:
https://www.oktatas.hu/koznevelo/intezmenykereso/koznevelo-intezmenykereso/!DARI_Intezmenykereso/oh.php?id=kir_int_talalat
Letöltés: 2019.11.01